

нилото, на което е билъ спадналъ презъ периода 1920—1924 год., сжщиятъ брой въ селата е надминалъ това ниво $1\frac{1}{2}$ —2 пжти.

Съотношението на половетъ между новороденитъ деца е било: 1,064 презъ 1929 год. и 1,057 презъ 1928 г. момчета на 1,000 момичета при живороденитъ; при мъртвороденитъ — преобладаването на момчета е много по-прононсирано: 1,561 презъ 1929 г. и 1,472 презъ 1928 момчета на 1,000 момичета. Изобщо, статистикитъ установяватъ по-голъма раждаемостъ на деца отъ мъжки полъ, но сжщевременно и по-голъма детска и обща смъртностъ на мъжки индивиди отъ населението. Но, наедно съ това, статистическитъ данни сочатъ и на една особена тенденция, проявена презъ последнитъ години: докато преобладаването на момчета при живороденитъ деца стои почти неизмънно на висотата, която бѣ достигнало непосредствено следъ последнитъ войни, що се отнася до мъртвороденитъ това преобладаване на момчета постоянно и прогресивно нараства. Така, отъ 107.0 презъ 1920 г. и 106.2 срѣдно годишно презъ периода 1921—1925, цифрата на момчетата на 100 момичета при живороденитъ става последователно 106.8, 105.7 и 106.4 презъ годинитъ 1927, 1928 и 1929, когато при мъртвороденитъ тѣзи величини растатъ респективно отъ 134.3 и 133.5 презъ първитъ години и периодъ на 139.8, 147.3 и 156.1 момчета на 100 момичета. Този резултатъ е последиствие на друго едно наблюдавано напоследък явление, а именно, че следъ войнитъ относителниятъ брой на мъртвороденитъ деца отъ *мъжки полъ* расте, и то значително по-силно, отколкото оня на мъртвороденитъ отъ женски полъ. Презъ периода 1921—1925 мъртвороденитъ момчета съставлятъ срѣдно годишно 6.02, а мъртвороденитъ момичета 4.80 на 1,000 новородени деца изобщо (живородени и мъртвородени заедно) отъ сжщия полъ, когато въ 1928 год. този промилъ се повишава за момчетата на 7.54 и въ 1929 г. дори на 8.71, а за момичетата — само на 5.42 и 5.96, т. е. въ първия случай, за децата отъ мъжки полъ, той се е повишилъ съ + 1.52 (25.25%) и + 2.69 (44.68%), а въ втория, за момичетата, — едва съ + 0.62 (13.00%) и + 1.16 (24.17%).

Умирания. — *Общата смъртностъ* презъ 1929 г. показва съвсемъ слабо повишение, отъ 17.5 на 17.8 на 1,000 жители, въ сравнение съ предшестващата 1928 год., както и въ сравнение съ най-низкия индексъ, отбелязанъ до сега отъ статистиката (17.2 презъ 1926 год.), но е на едно значително по-низко ниво отъ онова, на което се бѣ стабилизиралъ коефициентътъ на смъртността презъ по-преднитъ години (около 21 на хиляда). Въ слабото повишение на смъртността презъ 1929 год. участвуватъ повечето отъ окржзитъ въ Царството, а само плѣвенскиятъ, русенскиятъ, търновскиятъ, хасковскиятъ и шуменскиятъ отбелязватъ намаление, въ сравнение съ 1928 год. По-значително се е повишилъ коефициентътъ на общата смъртностъ на окржгъ Варна (+ 2.57), на окржгъ Кюстендилъ (+ 1.96) и на окржгъ Видинъ (+ 1.09). Съ най-слаба смъртностъ се отличава търновскиятъ окржгъ (14.40 на 1,000 жители), който отъ редъ години запазва това си последно мѣсто, но който, както се изтъкна по-горе, стои сжщо на последно мѣсто и съ слабата си раждаемостъ.

Трѣбва да се отбележи още, че за повишението на общата смъртностъ презъ 1929 год. е въздействувало сравнително по-значителното увеличение на умиранията въ селата, отколкото въ градоветъ, вследствие на което коефициентътъ на смъртността на селското население се е повишилъ отъ 17.82 презъ 1928 на 18.23%, докато за градското население той показва дори малко спадане, отъ 16.16 на 16.02. Изобщо, градоветъ иматъ една по-благоприятна цифра на смъртностъ, отколкото селата, кждето въздухътъ и другитъ природни условия сж по-благоприятни за здравето и живота на човѣка. Знае се, обаче, че въ градоветъ има относително много по-малко деца и донѣкъде старци, отколкото въ селата, а тѣзи две крайни възрастни групи сж, които даватъ голъма смъртностъ. Освенъ това, тенденцията на прогресивно ежегодно намаление на общата смъртностъ се очер-

тава въ селата съ по-слабъ темпъ, отколкото въ градоветъ. Следнитъ цифри илюстриратъ много ясно току-що казаното:

	Обща смъртностъ на 1,000 жители				Процентно намаление въ сравнение съ 1904—1907		
	1904—1907	1919—1922	1925—1928	1929	1919—1922	1925—1928	1929
Въ градоветъ	21.39	20.40	16.93	16.02	4.63	20.85	25.11
Въ селата	22.07	21.48	18.97	18.23	2.67	14.05	17.40
Изобщо	21.94	21.27	18.54	17.77	3.05	15.50	19.01

Детската смъртностъ отбелязва презъ 1929 год. ново спадане, въ сравнение съ предходната година, по отношение регистрирания абсолютенъ брой умрѣли деца до 1-годишна възраст (26,578, срещу 27,512 презъ 1928 год.), обаче показателтъ ѝ се е повишилъ отъ 149 на 153 умрѣли деца на 1,000 живородени, броятъ на живороденитъ деца бидейки значително по-малкъ презъ 1929 год., отколкото презъ по-първата година. Но този показателъ е далечъ по-низко отъ нивото, което бѣ достигналъ презъ 1927 год. (168), когато върлуващата и у насъ инфлуенчна епидемия увеличи въ голъма степен смъртността на децата. Най-голъма детска смъртностъ презъ 1929 год. сж дали окржзитъ: Пловдивъ (187‰), Варна (182), Бургазъ и Плѣвень (по 178). Съ по-високъ коефициентъ отъ срѣдния за Царството (153) се изтъкватъ още окржзитъ Стара Загора (166) и Шуменъ (160). Търновскиятъ окржгъ обратно, и тукъ отбелязва най-низкъ коефициентъ (122), както при раждаемостта и при общата смъртностъ.

Градоветъ даватъ, изобщо, по-голъма детска смъртностъ отъ селата. Сжщевременно, обаче, и тукъ се очертава сжщата тенденция, както при общата смъртностъ, на постепенно намаление на детската смъртностъ въ по-силенъ темпъ въ градоветъ, отколкото въ селата. Така, на 1000 живородени деца се падатъ умрѣли такива до 1-годишна възраст — въ градоветъ: 173.0 срѣдно годишно презъ периода 1906—1910, 158.4 презъ 1920—1924 год. и 149.9 презъ 1925—1929 г.; въ селата сжщитъ коефициенти достигатъ съответно: 159.1, 154.0 и 149.3. Намалението въ първия случай, т. е. на детската смъртностъ въ градоветъ, само презъ интервала между двата периода отъ последното десетолѣтие е съ 4.91%, а въ селата почти наполовина — 2.95%.

Ст. Д-овъ

Библиотеката при Главната дирекция на статистиката презъ 1930 год. е увеличила книжния си имотъ съ 1023 тома книги, отъ които 981 тома сж придобити чрезъ размѣна съ собственитъ издания на Дирекцията, а 42 тома сж купени съ бюджетни срѣдства. Презъ годината сж получавани 56 списания на български езикъ и 145 на чужди езици, всичко 201.

Библиотеката е открита презъ служебнитъ часове за ползуване и на външни лица. Въ туй отношение тя е развила презъ течение на изтеклата година следната дейностъ.

Читалнята при библиотеката е посетена отъ 1102 външни лица, отъ които 530 студенти, 181 журналисти, писатели, общественици и др. лица съ свободни професии, 138 разни държавни служители и пр. Най-много посетители е имало презъ м. декемврий — 200 души, а най-малко презъ м. августъ — 41.

Посетителитъ на читалнята сж се ползували отъ 4154 тома книги, отъ които 1139 тома публикации върху земеделската статистика на България и на нѣкои чужди държави, 989 тома статистики по външната търговия, 524 тома разни статистически сборници и пр.

За ползуване отъ библиотечния имотъ вънъ отъ библиотеката е услужено на 781 души, отъ които 721 заематели — служители при Дирекцията, 16 студенти,